

päisyys heti pienestä, kun alkaa ymmärtää pahan ja hyvän, ja kummallakin vanhuksella on sama kuri, ettei toinen ja toinen ota puolta. Sillä lailla monet lapset pillataan, kun menään väliin ja lapsen kuullen soimataan. Useinkin se on äiti, joka sen tekee. Hän saa lapset katsomaan isänsä ylen, kun lapset pitävät kuria ja äiti antaa "kasuta" vapaudessa. Lapsi silti tuntee kodin kodikseen ja rakkaalle, vaikka sen paneekin pienestä pitäen tottelemaan. Heille tulee sellainen luonto isomaksi tultuaan, etteivät saata olla tottelematta ja lapsen ja vanhimman välillä on aina sopu ja sievä puhe-tapa keskenään. Ei kuule karjua mistä ja ärjymistä. Sievä puhe ja neuvominen vaan käy vanhusten hauuilta ja lapset kuultuaan hymy-siin ja käskyn kuultuaan tekevät mitä käsketään.

Jos päästeään tuonne 9 ja 10 vuoden vanhaksi ja sitten ruvetaan kurittamaan, silloin lapsi on jo niin paatunut, että hän tulee vain vihaiseksi ja vanhuksin tulee sitten kärsimättömäksi, kurittaa ankarasti ja sanoa mitä sattuu. Sitte saadaan lapsi vihaamaan kotia ja eikä hän tunne itseään vapaaksi; tuntee pelkoa vaan, mutta siltikään ei saata olla tottelevainen. Karjuu ja käyttää mitä ilkeintä puhetapaa varsinkin äidille. Äiti saa viestikäällä kaikella lailla, että saa lapsen jotain tekemään, eli sitten uhkauksilla: "enpä anna itästä!" "enpä kekkii enkä kahvia!", eikä silti lapsi tottele. Äiti saa meinaa ja tehdä itse, ja kun tulee illasen eli kahvin aika, niin on ensimmäisenä karjumassa pöydässä tuo, jota äiti vasta koitti käskä ja minkälainen on vanhin lapsi joukossa, niin nuoremmat seuraavat. "Kausin" pito ei niissä nuoremmassa enään vaikuta mitään, kun ei kerran ensimmäistä kuriteta.

On yksi muikin huono tapa vanhuksilla, että kuunnella kaikkia ja uskoa mitä lapset kyllästä eli mistä hyvänsä kertovat ja jotkut vanhuksset oikein kyselevät ja puhuttavat. Monta kertaa naapurit joutuvat lasten puheitten kautta riitaan ja kumpikin uskovat omiaan. Lapsi oppii siinä valehtelijaksi ja juoruiseksi. Mitä vanhemmaksi tulevat sen pahemmiksi, osaavat enempi ja enempi keksii valeita. Vanhemmat vielä neuvovat: sano minä ja niin, miksi et sanonut niin. Ehkö meille vanhemmille olisi yhtä helppoa opettaa ja kysellä jotain hyvää lapsittamme, kuin juoruja ja panettelemista.

Ison perheen äidellä ei ole kyllä aikaa hankkia isoja tietoja, puhuu sen hyvää kuin tietää, eikä vuosikymmenen vanha ymmärräköön kovin isoista tiedoista. Hän kehittyi vähän kerrallaan. Kun on päässyt hyvälle alulle taitavalla kasvatuksella hän voi alkuseksi tultuaan neuvoo vanhempiensa ja antaa suuria tieteellisiä tietoja eikä panetella lähimmäistään. Toivon että muutkin äidit sanoisivat mielipiteensä tästä asiasta. Minä vaan olen sitä mieltä, että pienestä lapsi pitää panna tottelemaan, jos ei sanominen auta, niin viitsä eli hieno pahkaremmi ei luita riko.

Ei silti kaikista pidä komentaa, kyllä vanhin näkee ja ymmärtää, milloin lapsille tapahtuu vahinko ja mitä tekevät tahallaan.

Tämä on luan laaja asia yksin minun tuoda esin kaikkia. Siis jätän muittenkin harkittavaksi.

YKSI KÄIDEISTÄ.

KUPARISAARELLA

Murhenäytelmäudessa näytöksessä.

Kirj. SEPA LEPISTÖ.

KUODES NÄYTÖS.

(Ruokatalon istumahuone, sama kuin ensimmäisessä näytöksessä. Kun esirippu nousee lakasee Alma latia. Hetken perästä hän vaipuu huokauksen pöydän viereen istumaan, painaa kasvonsa käsinsä ja alkaa hiljaa itkemään. Koskella latiaa on kehto tahi lapsen vaunu.)

(Ovella koputetaan.)
Alma: (nostaen päätään ja kuivaten kyynelitään): — Sisään!

(Sheriffi ja kaksi poliisia tulee.)

Sheriffi: — Hyvää päivää, emäntä!

Alma: — Päivää!

Sheriffi: — Asuuko tässä talossa Aate Minkkinen ja Eemeli Turpeinen?

Alma: — Asuu, mutta miksi sitä kysytte?

Sheriffi: — Meillä on käsky vangita heidät.

Alma: — Ja mistä syystä, jos saisin luvan kysyä? Vaikka turhaa kai sitä on kysellä, ei ihmisten vangittamiseen Kuparisaarella nykyään mitään syytä tarvita, paremmin kuin tappamiseenkaan.

Sheriffi: — Kuinka niin? Tarvitetaanpa tietenkin, ja syyt on tälläkin kertaa vieläpä tavallista pätevämpää lajia. Näitä miehiä syytetään kolmois-murhasta, joka tapahtui tuolla englantilaisten lakonrikkurien ruokatalossa joitakin aikoja sitten.

Alma: — Miksi ette vangitse yhtiön herroja ja "hyvien kansalaisten liiton" jäseniä, siitä jouluyön joukkomurhasta, jossa tapettiin kahdeksantakymmentä ihmistä, etupäässä viattomia ja lakkotaijteluun, vaikka ei sen tuottamiin puutteisiin ja nälkään, alvan osattomia lapsia?

Sheriffi: — Sitä ei voida vangita ketään, ainakaan vielä sen perusteella mitä tähän asti tiedetään. Se on ollut nähtävästi tapaturma.

Alma: — Sitä ei ole tahdottu tietää muuksi kuin tapaturmaksi, ei ole päästetty puhumaan kuolemansyyn-tutkimnossa niitä, jotka olisivat tietäneet ja todistaneet miten tuo joukkomurha toimeenpantiin. Täällä on miehiä, jotka tietävät, jotka omilla silmillinsä näkivät miten pyssyhurtat sulkiivat rappukäytävän oven, kun ensin oli lähetetty joku palkattu roisto huutamaan, että tuli on iri!

Sheriffi: — Se asia ei kai valkene tässä väittämällä hermostuneitten naisten kanssa. Missä ne miehet ovat? Ovato ko kotona?

Alma (huntaa toiseen huoneeseen): — Eemeli ja Aate? Tulkaa tänne, pääsette linnaan.

(Eemeli ja Aate tulevat.)

Eemeli: — No, mitäs herrat nyt niin ystävällisiä ovat, että oikein vierailulle haakevat?

Sheriffi: — Ei tässä ole nyt paljon aikaa leikinlaskuun eikä taida aihe-takaan olla. Teitä syytetään saugen raskaasta rikoksesta — kolmen miehen murhasta, jonka lakkolaiset tekivät tuolla englantilaisten työläisten ruokatalossa joitakin aikoja sitten.

Aate: — Mutta meillä on todistajia, että me olimme silloin kotona koko yön.

Sheriffi: — Meillä myöskin on todistajia, m.m. Paavo Lampinen, tämän talon miehiä hänkin, hän on todistanut, että hän oli yhtenä ampumassa kysymyksessään olevaa taloa ja ilmoittanut teidän olleen myöskin.

Alma: — Se ei sinukaan ole Paavon ensimmäinen valhe, väärävala eikä konnantyo.

Sheriffi: — Eipä ihmiset tavallisesti tapaa emäksi vahingokseen valehdella, eivätkä itseänsä vastaan tehdä väärää valoja.

Alma: — Ei kylläkään tavallisesti, mutta työläinen, joka onnistutaan narrata ja ostaa luokkansa pettäjäksi ja tovereitensa, voidaan joskus narrata niinkin tekemään, lupaamalla paljon rahaa. Itseänsä vastaan todistaminen ei sitäpaitsi ole niinkään vaarallista — mmöisessä tapauksessa kuin se, jos sanoisi totuuden näistä asioista, paljastaisi sen, kuka on tämän murhan suunnitellut ja murhaajat palkannut, tähän skääppien murhaan samoin kuin tuohon jouluyön joukkomurhaankin, jos sen sanoisi, menettäisi henkensä.

Sheriffi: — Kyllä sen saa sanoa, jos vain joku tietää, että sellaista on tapahtunut, vieläpä se täytyykin sanoa. Jos te sanotte tietävänne, että joku on palkannut murhaajat noita murhia tekemään, ettekä sano kuka se on ollut, niin minä vangitsen teidät ja teidät pakotetaan se sanomaan. Pitäkää se mielessänsä ennenkuin menette latelemaan tuonlaisia umpimähkäisiä viittauksia.

Alma: — Luuletteko te, etten minä uskalla sanoa? Mitä minä pelkäisin? Kun olette kerran tappaneet tyttärenti Senjan ja väynni Aapelin siinä jouluyön joukkomurhassa, ja mieheni tapettiin kalvannossa völonhimon ubrina jo ennen lakkoa, niin mitä

Huvittavaa LUKEMISTA

JOUTOAJOKSI DOLLARIN KIRJASTO

—Lähetäkää meille yksi dollari, niin me lähetämme teille viisi seuraavaa kirjaa postivapaasti:

- ERÄN KOMMUNIN HISTORIA
- INTIAN LILJA
- NUORUUDEN HAIRAHDUS
- NAURAVA MAA
- JUDAS ISKARIOT

—Lähetäkää tilauksenne mahdollisimman pian, sillä meillä ei ole näitä kirjoja kovin suuri varasto. Kukin kirja erikseen tilattuna maksaa kaksikymmentäviisi senttiä.

—Tilaukset lähetettävä osotteella:

Toverin Kirjakauppa

Box 99,

Astoria, Ore.

Huom! Raha seurattava tilausta.

minä välittäisin vaikka minutkin tapatte. Herrat Lambert ja Bennet ovat alkuperäisesti suunnitelleet ja toimeenpanneet kumpaisetkin nämä murhat ja pyssyhurtat ja "hyvien kansalaisten liitto" ovat ne ne tehneet, paikallisten viranomaisten avustamana.

Sheriffi: — Kuten äsken jo sanoin, ei kannata väitellä hermostuneitten naisten kanssa. Kylläpäähän oikeus selventää kenen todistukset ovat oikeita ja kenen väärää.

Alma: — Oikeus! Missä on se teidän oikeutenne? Pistimen kärjessä vai puunuijassa, vai yhtiön kassa-kaapissa?

Sheriffi: — Minä ymmärrän kyllä, että emäntä on hermostunut suuren surunsa vallassa, mutta pitäisi sentään vähäsen malttaa mieltänsä ja varoa mitä puhuu. Oikeuslaitosten pilkkaamisestakin voi joutua tilien-päitä lukemaan. Mutta meillä on jo aika lihtea. Tulkaa mukaan, pojat! Te olette vangittu lain ja oikeuden nimessä. (Sheriffi, pyssyhurtat, Aate ja Eemeli lähtevät.)

Alma (vaipuu jälleen pöydän viereen samaan asentoon kuin hän oli sheriffin tullessa): — Oikeus! — Kun ne ilkeävätkin vielä puhua oikeudesta — — moiset ihmisten teurastajat, syyttömään vangitsijat ja kiduttajat, — ja Paavo parkakin, häntä pidin kuin omaa lastani ja noin syvälle hän kuitenkin vaipui.

(Ovella koputetaan.)

Alma: — Sisään!

Pastori (tulee): — Hyvää päivää, emäntä! Mitä kuuluu? (Menee kätteleämään, Alma ojentaa kätensä velto-sti nousematta ylös.)

Pastori: — Jumala on lähettänyt kovia koettelemuksia emännälle niin kuin niin monelle muullekin tällä palkkakunnalla. Lyönyt haavoja sydämiin, jotka ainoastaan alka voi parantaa. Tämän palkkakunnan hyvä-sydämiset kristillismieliset ihmiset ovat kuitenkin tahtoneet osottaa o-sanottoansa näiltten kovia kokenelitten perheitten suruun ja ovat keränneet \$25,000 rahaston, tuosta jouluyön on-nettomuudesta kärsineitten perheitten avustamiseksi. Minulle on annettu toimeksi tuoda teille tuosta rahastosta \$100 lahja, koska teille jäi elä-tettäväksenne ja hoidettavaksenne onnettomuudessa kuolleen tyttärenti Senjan ja väyynne lapsi. Tuossa kai se nukkuukin kehässä. (Katsoo kehässä olevaa lasta.) Teidän tulee vala tarkoin valvoa sen kasvatus-ta, ettei hän joudu sosialistien ja jumalankielijien joukkoon, kuten hänen vanhempansa valittavasti joutuivat. — Niin tässä olisi se raha. (Ottaa setellitukon taskustaan ja laskee Al-maan eteen pöydälle.)

Alma: — Vieköä pois! En minä ota rahoja lasteni murhanjilta!

Pastori: — Ajatella toki, hyvä emäntä, mitä puhutte. — Ei nämä rahat sinukaan ole murhaajain koo-koomia, vaan hyvien kristillismielis-ten ihmisten, kuten jo sanoin. Jos tässä yleensä voitaisiin murhaajista puhua täytyisi meidän syyttää union agitattoreita, mutta me emme syytä heitäkään. Me pidämme tapauksen jumalan lähettämänä muistutuksena jolla hän etsii langenneita lapsiansa.

Alma: — Älkää syyttäkö jumalaa. Yhtiön herrat tässä syyppäät ovat ja papit, jotka avustavat yhtiötä tal-teleisissa työllänsä vastaan, värväämäl-lä rikureita, jopa muutamia papit seisovat suorastaan pyssyhurtanakin lakkolaisia vastassa, kapula kädessä ja revolveri vyöllä.

Pastori (hämmästyneenä): — Onko emännistä tullut sosialisti, vai mitä minun pitää kuuleman?

Alma: — Jos kaikki ne ovat so-sialisteja, jotka vaativat työläisille oikeutta elää murhaamatta, syyttö-mästi vankiloissa kiduttamatta ja näkemättä puuteita ja nälkää, niin sitten minäkin haluan olla sosialisti.

Pastori: — Katsokaa, hyvä emän-tä, teitä on johdettu harhaan, kuten ihmisistä täällä yleensä tällä kertaa. Sitten vasta kun punainen sosialismi tuli kuparisaarelle, sitten vasta tuli tänne puuteita ja nälkää, sitten vas-ta alettiin täällä myöskin ihmisiä tappamaan joukkotain ja yksittäin.

Alma: — Kyllä täällä on aina ta-pettu ihmisiä. Val oliko se punainen sosialismi, joka tappoi minun miehe-ni? Ja onko täällä nytäkään ne ke-tään tappaneet, joita te sanotte pu-naisiksi sosialisteiksi? Yhtiöt täällä murhia toimeenpanevat nyt niinkuin ennenkin, vaikka hieman toisilla kei-noin.

Pastori: — Mitä tulee esimerkiksi teidän tyttärenti, niin se oli juuri sosialismi, joka vei hänet teiltä. Elite vasta nyt häntä menettänyt, vaan jo silloin, kun hän kristillisen kasva-tuksen saaneena antautui jumalan-kieltäjän kelkkaan. Tämä oli vain johdonmukainen tulos siitä. Sillä ju-mala ei anna itseänsä pilkata.

Alma (nousee ylös suuttuneena ja polkee jalkaa): — Ätkää häväiskö minun lastani. Ehkö sinä ole kylliksi, että olette hänet tappaneet. (Ojentaa loutaa uhten sillä pastoria. Pastori lähtee silmaillen ulos huoneesta ja Alma heittää pöydällä olevat rahat hänen jälkeensä.)

(Esirippu.)

Uudistakaa tilauksenne ajoissa ettei lakkautusta lehden lähettämises-sä tule tapahtumaan!